

ILMASTOTYÖN VAHVISTAMINEN SATAKUNNASSA -HANKE

Satakunnan kuntien ilmastotyön seurantakyselyn yhteenvetoraportti

31.5.2023

Riitta Dersten, Jonna Fagerlund

Tiivistelmä

Satakuntaliitossa on ollut käynnissä ajalla 1.1.2022-31.5.2023 ympäristöministeriön osarahoittama Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa -hanke. Hankkeessa toteutettiin ympäristöministeriön ohjeistuksen mukainen seurantakysely, johon kuului hankkeen alkuvaiheessa tehty alkukartoituskysely kuntiin ja loppupuolella vastaava jatkokysely kuntien ilmastotyön muutoksesta. Seurantakyselyn tulokset on koottu yhteenvertoraporttiin.

Alkukartoituskysely lähetettiin kuntiin huhtikuussa 2022 kuntien nimeämille Satakunnan ilmastoyhteistyöryhmän edustajille tai edustajan puuttuessa kuntien kirjaamoon. Kyselystä muistutettiin kuntia pyydetyn vastausmääräajan jälkeen. Kyselyn vastausaikaa jatkettiin kesän yli alkusyksyyn kattavan vastausmäärän saamiseksi. Kyselyn aukioloaikana siihen vastasi 13 kuntaa Satakunnan 16 kunnasta. Kyselyn vastausprosentti oli siten 81 %.

Jatkokysely toteutettiin kuntatapaamisten yhteydessä maaliskuussa 2023. Kuntia pyydettiin varaan ajankohta kahdenväliseen tapaamiseen tarjotuista vaihtoehtoisista ajankohdista. Kuntia myös muistutettiin tapaamisajan varaamisesta. Muistutusten yhteydessä kuntiin toimitettiin vastauslinkki seurantakyselyyn, johon oli mahdollista vastata myös muuna ajankohtana. Kyselyyn vastasi sen aukioloaikana toukokuun 2023 alkuun mennessä 11 kuntaa Satakunnan 16 kunnasta. Vastausprosentti oli siten 69%.

Alkukartoituskysely antoi viitteitä ilmastotyön aktivoitumisesta Satakunnan kunnissa. Jatkokysely vahvisti tätä näkemystä. Vastausten perusteella kuntien välinen yhteistyö ja verkostot koetaan tärkeiksi. Satakunnan kunnilla on useita ilmastotyön yhteistyötahoja ja Satakuntaliiton ilmastohankkeen on ollut mahdollista tukea verkostojen laajentamista kuntiin.

Jatkokyselyssä korostui kuntien tarve rahoitus- ja avustumahdollisuuksien seurantaan ja -hakuihin liittyvälle tuelle. Vastauksissa esitettiin toive pysyvästä yhteyshenkilöstä, joka olisi kuntien tavoitettavissa henkilökohtaisesti. Olennaisen ilmastotiedon ja muuttuvan ohjauksen seuranta ja viestiminen kuntiin koettiin hyödylliseksi. Yhteistyötä kuntien välillä arvoitiin jatkossa tehtävän kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitteen ehtojen täyttämiseksi. Tämän yhteistyön mahdollistumiseksi toivottiin tukea.

Satakunnassa on myös kuntia, jotka jo nykyisellään tekevät aktiivista ilmastotyötä ja ovat mukana verkostoissa, mm. HINKU-verkostossa. Näiden kuntien toivoma tuki ilmastotyölle poikkeaa ilmastotyötään aloittavien kuntien toivomasta tuesta. Ilmastotyötä aloittelevat kunnat eivät aina kytkeneet toimiansa ilmastotyöhön, jos niillä ensisijaisesti tavoiteltiin taloudellisia (esim. energiatehokkuustoimet) tai sosiaalisia vaikutuksia (esim. hävikkiruoan jako vähävaraisille, haja-asutusalueen palvelulinja). Kysely toimi hyvänä tarkastuslistana siitä, mitä teemoja kunnan ilmastotyö voi sisältää, ja kannusti kuntia asettamaan lisätavoitteita ilmastotoimien määrään tai laajuuteen lähitulevaisuudessa.

Sisällys

Tiivistelmä.....	2
Johdanto	4
Alkukartoituskyselyn toteutus.....	4
Jatkokyselyn toteutus.....	4
Seurantakyselyn tulokset	5
Numeroskaalalla vastattavat kysymykset	5
Alkukartoituskyselyn avoimet kysymykset.....	10
Jatkokyselyn avoimet kysymykset.....	11
Seurantakyselyn yhteenveto	13

Johdanto

Satakuntaliitossa on ollut 1.1.2022-31.5.2023 käynnissä ympäristöministeriön osarahoittama kuntien ilmastoratkaisut -ohjelman hanke Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa (myöhemmin Satakuntaliiton ilmastohanke). Hankkeen alussa toteutettiin alkukartoituskysely kuntien ilmastotyön nykytilasta ja lähitulevaisuuden suunnitelmista. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin hankkeen toimenpiteiden suunnittelussa.

Hankkeen loppupuolella toteutettiin jatkokysely, jolla selvitettiin mitä asioita kunnissa on toteutettu hankkeen alkamisen jälkeen ja mitä aiotaan toteuttaa lähitulevaisuudessa. Jatkokyselyllä saatiin tietoa kuntien tuen tarpeista hankkeen jälkeen ja siitä, mitkä tukitoimet on koettu vaikuttaviksi.

Alkukartoituskyselyn toteutus

Alkukartoituskysely toteutettiin Surveypal-kyselynä. Kysely lähetettiin Satakunnan kuntiin kuntien nimeämille yhteyshenkilöille tai kuntien kirjaamoon huhtikuussa 2022. Kyselystä muistutettiin toukokuun alussa vastausmääräjän päättymisen jälkeen.

Kysely toteutettiin ympäristöministeriön kyselypohjan mukaisesti vastausvaihtoehtoskaalalla 0-4 (0 = ei yhtään, 4 = paljon) sekä avoimin kysymyksin.

Kyselyyn oli mahdollista lisätä omia kysymyksiä ja siihen lisättiin yksi avoin kysymys *Minkä tahojen kanssa kuntasi tekee ilmastoaiheista yhteistyötä (esim. yritysten, oppilaitosten, tutkimusorganisaatioiden, viranomaistahojen, etujärjestöjen tai muiden kuntien kanssa)?*.

Kyselyyn oli mahdollista vastata jaetun linkin kautta. Osa kunnista vastasi siihen Satakuntaliiton ilmastohankkeen ja kunnan kahdenvälisessä tapaamisessa. Kunnille tarjottiin myös mahdollisuus yhteistapaamiseen Satakuntaliiton ilmastohankkeen ja Canemure - Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia -hankkeen kanssa, jolloin yhdistettiin Canemure-hankkeen kunnalle tekemän päästövähennysskenaariotarkastelun esittely ja alkukartoituskyselyyn vastaaminen.

Muistutuksesta huolimatta kaikkien kuntien vastauksia ei saatu kevään 2022 aikana ja kyselyn vastausten keräämistä jatkettiin kesän ja alkusyksyn aikana. Kysely suljettiin syyskuun 2022 lopussa.

Jatkokyselyn toteutus

Jatkokysely toteutettiin vastaavasti Surveypal-kyselynä. Vastaukset kerättiin kuntatapaamisten yhteydessä maaliskuun huhtikuussa 2023. Muutama tavatuista kunnista toimitti vastaukset tapaamisen jälkeen. Kuntia pyydettiin varaamaan tapaamisaika Satakuntaliiton ilmastohankkeen edustajan kanssa Doodle-ajanvarauksella ja kuntia muistutettiin tapaamisajan sopimisesta kahdesti. Samassa yhteydessä kuntiin toimitettiin vastauslinkki seurantakyselyyn.

Kysely toteutettiin ympäristöministeriön kyselypohjan mukaisesti vastausvaihtoehtoskaalalla 0-4 (0 = ei yhtään, 4 = paljon) sekä avoimin kysymyksin, jotka poikkesivat alkukartoituskyselystä. Kyselyyn ei lisätty omia kysymyksiä. Kysely suljettiin toukokuun 2023 alussa.

Seurantakyselyn tulokset

Alkukartoituskyselyyn vastasi sen aukioloaikana Satakunnasta 13 kuntaa 16 kunnasta. Kyselyn vastausprosentti oli 81 %.

Jatkokyselyyn vastasi Satakunnasta 11 kuntaa 16 kunnasta. Kyselyn vastausprosentti oli 69 %.

Taulukko 1. Alkukartoituskyselyyn ja jatkokyselyyn vastanneet kunnat.

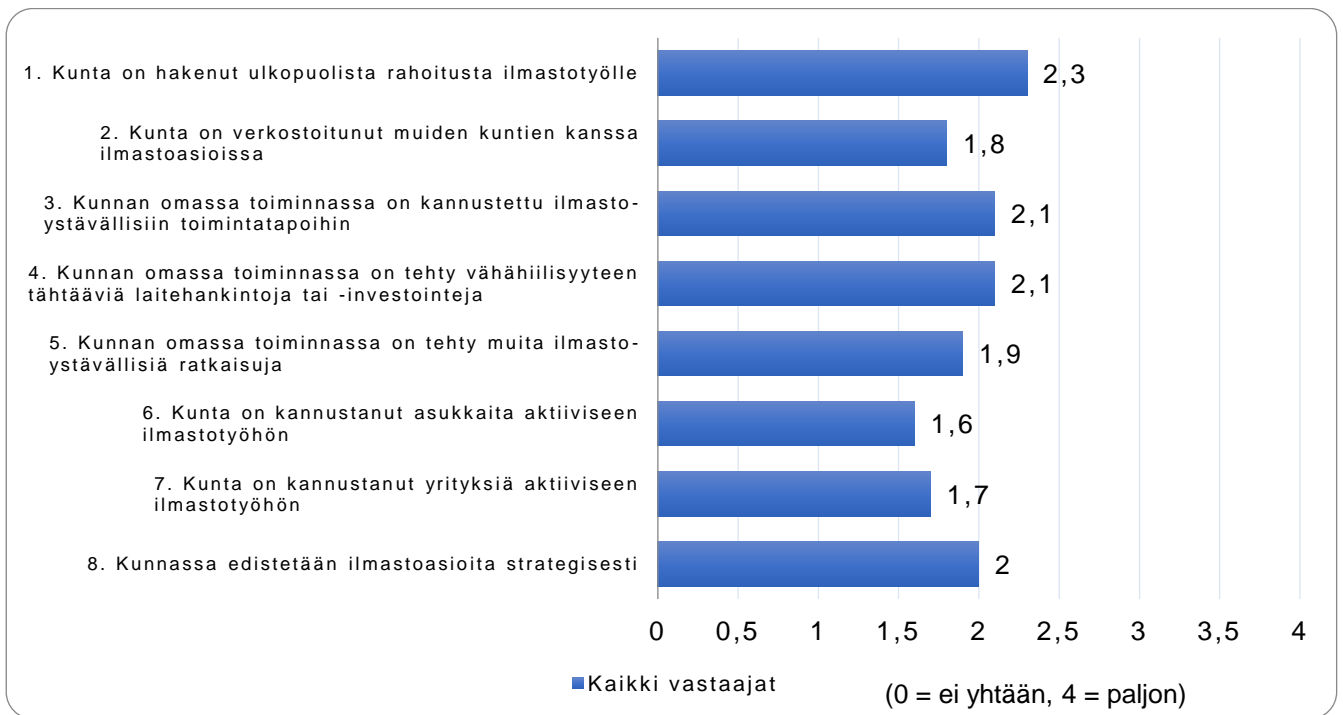
Satakunnan kunnat	Alkukartoituskysely	Jatkokysely
Eura	X	X
Eurajoki	X	X
Harjavalta	X	X
Huittinen	-	X
Jämijärvi	X	-
Kankaanpää	X	X
Karvia	X	-
Kokemäki	X	X
Merikarvia	X	-
Nakkila	X	X
Pomarkku	-	-
Pori	X	X
Rauma	X	X
Siikainen	X	X
Säkylä*	-	-
Ulvila	X	X

* Vastaus alkukartoituskyselyyn saatu vastausajan päätyttyä. Vastauksia ei ole huomioitu yhteenvedossa, mutta niitä on hyödynnetty hankkeen toimenpiteiden suunnittelussa.

Numeroskaalalla vastattavat kysymykset

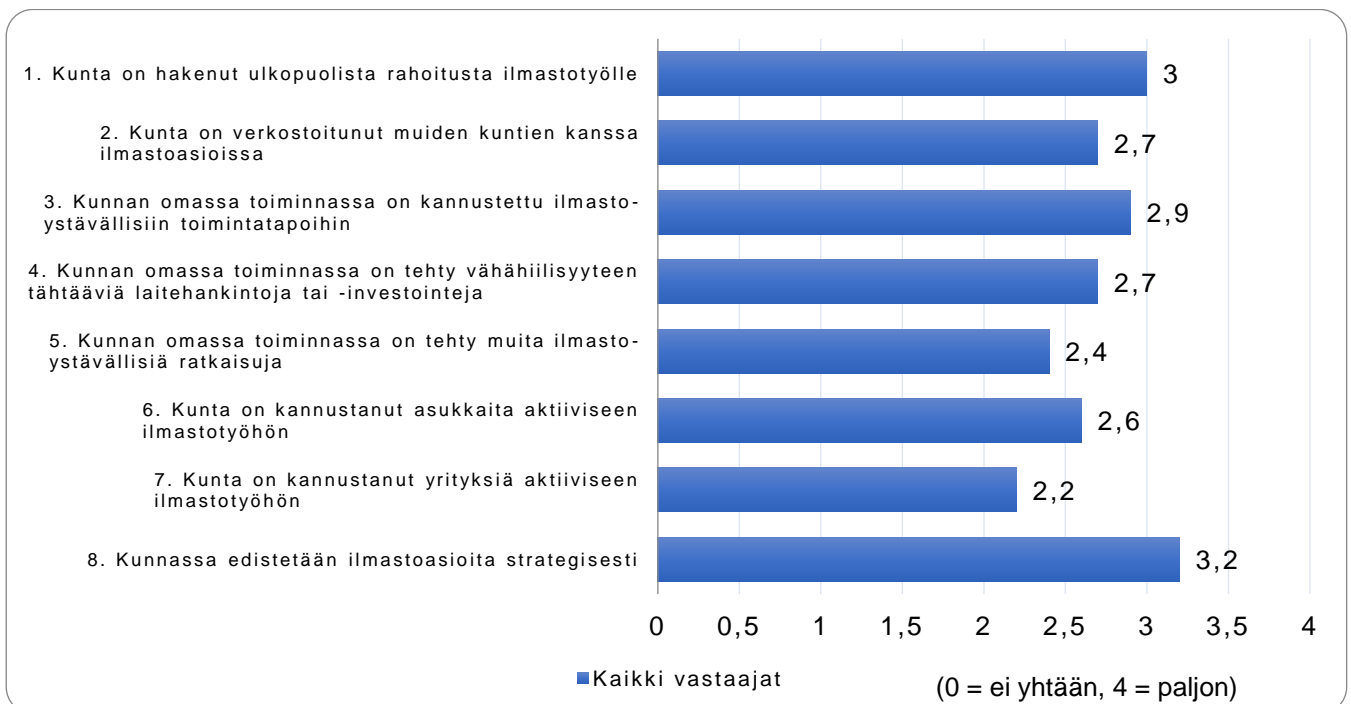
Ensimmäisen kysymyksen väittämät (1-8) koskivat kuntien ilmastotyön nykytilaa ja sitä kuinka paljon eri asioita on toteutettu kunnissa tällä hetkellä (alkukartoituskysely, kuva 1) tai hankkeen alkamisen jälkeen (jatkokysely, kuva 2). Vastausten keskiarvot vaihtelivat alkukartoituskyselyssä välillä 1,6 - 2,3 ja jatkokyselyssä välillä 2,2 - 3,2. Keskiarvoisesti eniten kunnissa on alkukartoitushetkellä haettu ulkopuolista rahaa ilmastotyölle (2,3), kannustettu omassa toiminnassa ilmastoystävällisiin toimintatapoihin (2,1) ja tehty omassa toiminnassa vähähiilisyteen tähtääviä laitehankintoja tai -investointeja (2,1). Hankkeen alkamisen jälkeen kunnissa oli eniten edistetty ilmastoasioita strategisesti (3,2), haettu ulkopuolista rahoitusta ilmastotyölle (3,0) ja kannustettu kunnan omassa toiminnassa ilmastoystävällisiin toimintatapoihin (2,9). Ison muutoksen kyselyiden välillä oli väittämässä *kunnassa edistetään ilmastoasioita strategisesti* (muutos 1,2)

Kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi tällä hetkellä?

Kuva 1. Alkukartoituskysely: Kuntien vastaukset kysymyksen kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi tällä hetkellä väittämiin.

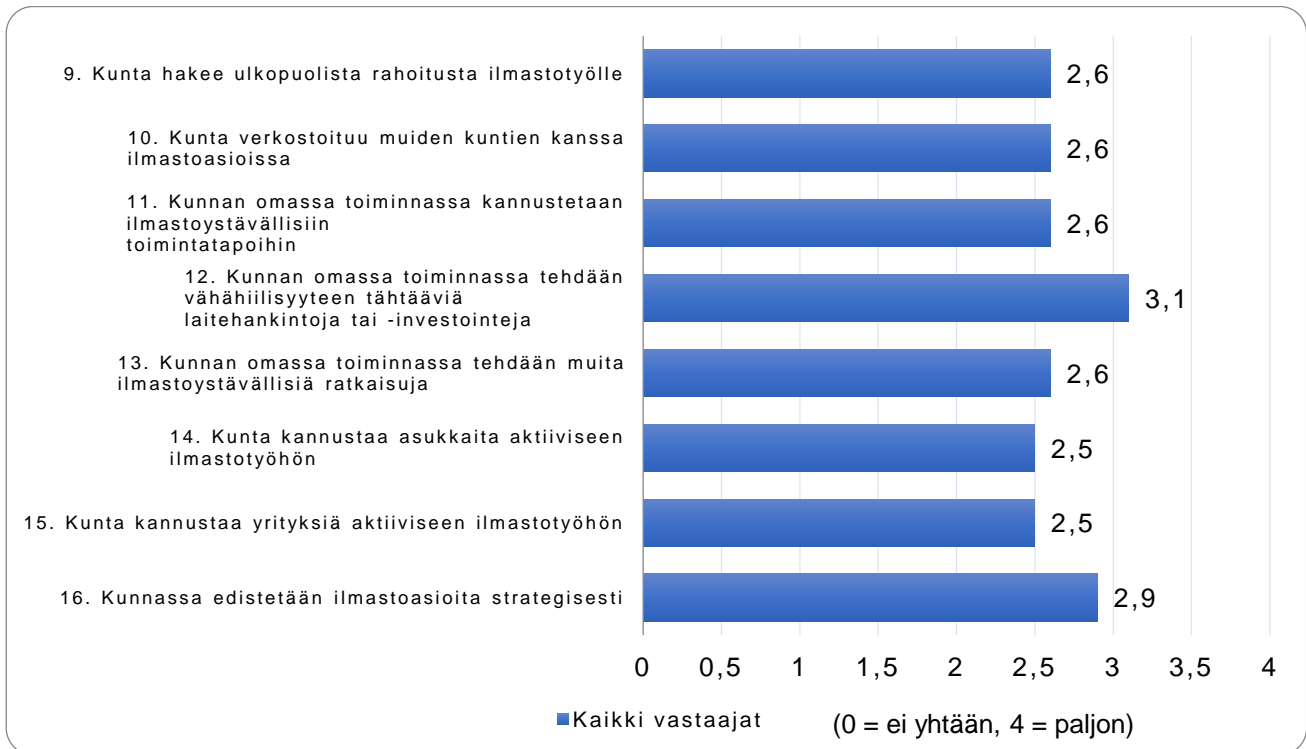
Kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi hankkeen alkamisen jälkeen (jatkumona tai täysin uutena toimintana)?

Kuva 2. Jatkokysely: Kuntien vastaukset kysymyksen kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi hankkeen alkamisen jälkeen.

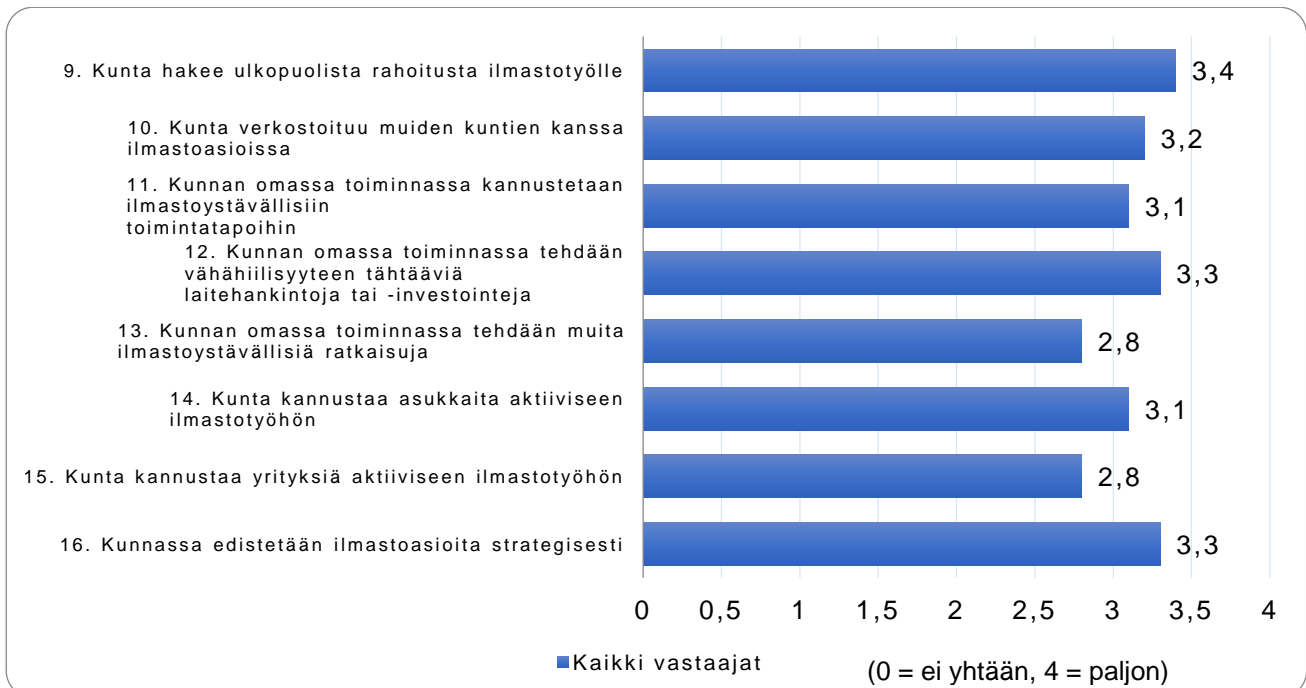
Toisen kysymyksen väittämät 9-16 koskivat sitä kuinka paljon eri toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa (alkukartoituskysely, kuva 3), (jatkokysely, kuva 4). Vastausten keskiarvot vaihtelivat alkukartoituskyselyssä välillä 2,5 - 3,1 ja jatkokyselyssä välillä 2,8 - 3,4. Keskiarvoisesti eniten kunnissa aiottiin alkukartoituskyselyn mukaan tehdä omassa toiminnassa vähähiilisyteen tähtääviä laitehankintoja tai -investointeja (3,1) ja edistää ilmastoasioita strategisesti (2,9). Seurantakyselyn perusteella kunnissa aiotaan useimmin hakea ulkopuolista rahoitusta ilmastotyölle (3,4), tehdä kunnan omassa toiminnassa vähähiilisyteen tähtääviä laitehankintoja ja investointeja (3,3) ja edistää kunnan ilmastoasioita strategisesti (3,3). Ison muutos kyselyiden välillä oli väittämässä *kunta hakee ulkopuolista rahoitusta ilmastotyölle* (muutos 0,8).

Kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa?

Kuva 3. Alkukartoituskysely: Kuntien vastaukset kysymyksen Kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa väittämiin.

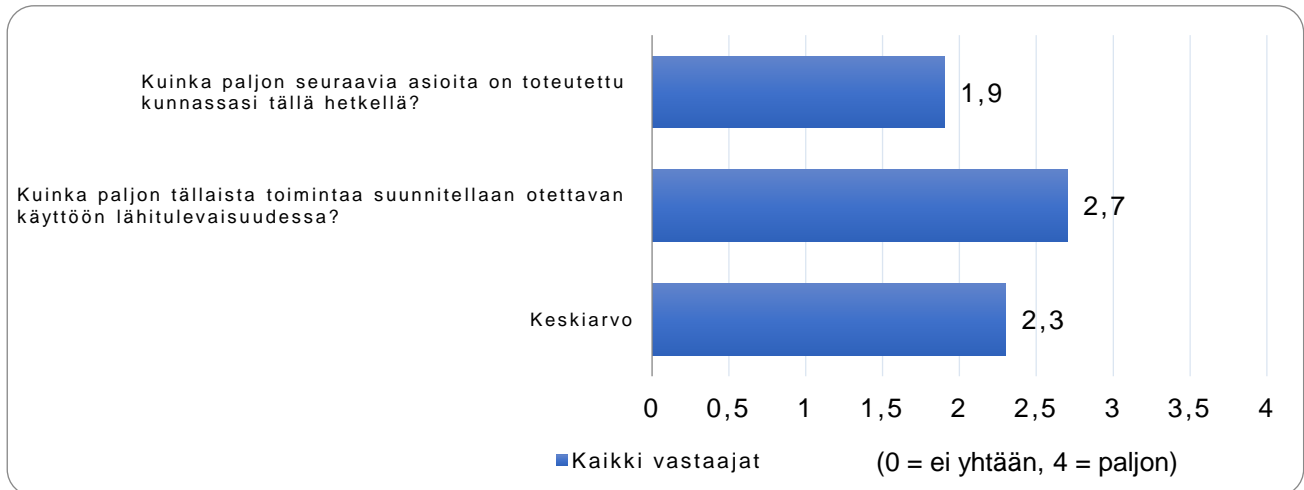
Kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa?

Kuva 4. Jatkokysely: Kuntien vastaukset kysymyksen Kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa väittämiin.

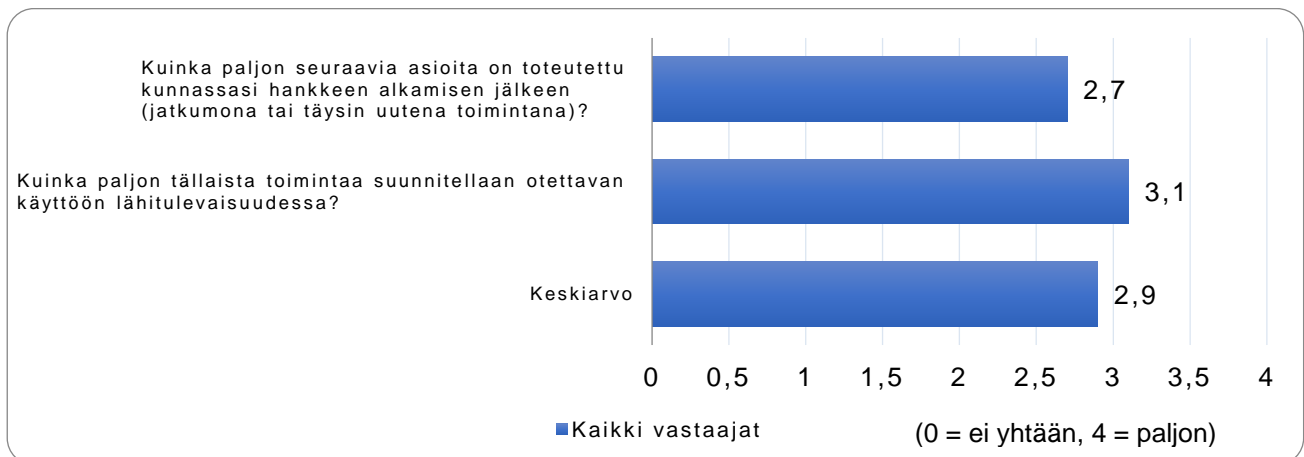
Kuntien vastausten kokonaiskeskiarvot kysymyksen väittämiin *kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi tällä hetkellä*, oli 1,9 (alkukartoituskysely, kuva 5) ja *kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu hankkeen alkamisen jälkeen* oli 2,7 (jatkokysely, kuva 6). Muutos kyselyiden välillä oli 0,8. Kysymyksen väittämiin *kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa* oli alkukartoituskyselyssä 2,7 ja jatkokyselyssä 3,1 (muutos 0,4).

Kokonaiskeskiarvot väittämien vastauksiin

Kuva 5. Alkukartoituskysely: Kuntien vastausten kokonaiskeskiarvot kysymysten *kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi tällä hetkellä* ja kysymyksen *kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa* väittämiin.

Kokonaiskeskiarvot väittämien vastauksiin

Kuva 6. Jatkokysely: Kuntien vastausten kokonaiskeskiarvot kysymysten *kuinka paljon seuraavia asioita on toteutettu kunnassasi hankkeen alkamisen jälkeen* ja kysymyksen *kuinka paljon tällaista toimintaa suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa* väittämiin.

Alkukartoituskyselyn avoimet kysymykset

Ensimmäisenä avoimena kysymyksenä kysyttiin lisätty oma kysymys ”Minkä tahojen kanssa kuntasi tekee ilmastoaiheista yhteistyötä (esim. yritysten, oppilaitosten, tutkimusorganisaatioiden, viranomaistahojen, etujärjestöjen tai muiden kuntien kanssa)?”. Vastaukset on taulukossa 2 jaoteltu ryhmiin ja esitetty sillä tarkkuudella, kun ne on annettu, joko yleisellä tasolla tai nimeämällä toimijoita.

Taulukko 2. Kuntien vastaukset alkukartoituskyselyn kysymykseen Minkä tahojen kanssa kuntasi tekee ilmastoaiheista yhteistyötä.

Hankkeet ja tilaisuudet	Koulutus- ja TKI-toimijat	Viranomaiset ja julkiset toimijat	Kunnat, kuntayhtymät ja palveluliikelaitokset	Yritykset ja yritysjärjestöt sekä toimialajärjestöt
Maakunnassa toteutetut seudulliset ja maakunnalliset ilmastohankkeet (esim. ILSA-hanke)	Satakunnan ammattikorkeakoulu	Suomen ympäristökeskus	Porin palveluliikelaitos	Pori Energia Oy
Circwaste-hankkeen kansallinen kiertotalousverkosto	Porin yliopistokeskus	Varsinais-Suomen Ely-keskus	Rauman kaupunki	Porin Linjat Oy
Helsingin kaupungin kiertotaloushanke	Aalto-yliopisto	Motiva Oy	Eurajoen kunta	TVO
Ilmastotalkoot Satakunnassa -tapahtuma	Suomen ympäristöopisto	KEINO-osaamiskeskus	Kankaanpään kaupunki	Vatajankoski Oy
	Prizztech Oy	Energiavirasto	Nakkilan kunta	Tuulivoimayhtiöt
	Pyhäjärvi-instituutti	Kansallinen energianeuvojaverkosto	Säkylän kunta	Kuntien energiayhtiöt
	SataFood kehittämissyhdystys ry	Työ- ja elinkeinoministeriö	Satakuntaliitto	Energia-alalla toimivat yrittäjät
		Business Finland		Biolan
		HINKU-verkosto		Loimihämeen jätehuolto
				Pyhäjärvisuodun ympäristöhuolto
				Yritykset (ilmastokumppanuus)
				Satakunnan kauppakamari
				Rauman kauppakamari
				Rauman yrittäjät ry
				Satakunnan yrittäjät ry
				Pro Agria

Toisena avoimena kysymyksenä kunnilta kysyttiin *”Minkälaista tukea toivoisit saavasi kunnan ilmastotyön edistämiseksi tämän hankkeen aikana?”*

Vastauksista koostettiin seuraava yhteenveto:

- Käynnistyneen ilmastotyön tukeminen ja innostuksen ylläpito.
- Uudet yhteistyön avaukset aikaisemmin aktiivisen ilmastotyön herättämiseksi.
- Viestinnällinen tuki (tempaukset jne., maakuntatason yhteinen viestintä). Tuki ja veturina toimiminen asioiden viemiseksi poliittisten päättäjien suuntaan (viestintämateriaali, infot esim. aamukahvi-infot). Viestintä, poliittinen vaikuttaminen "asian tärkeydestä".
- Toive hankkeen aikana verkoston muodostumisesta kuntien ilmastoasioiden kanssa työskentelevien henkilöiden välille. Vertaistukea.
- Kunnan ilmastotyöhön resursseja, joita voisi hyödyntää pienten yritysten, kauppojen ym. kanssa tehtävässä ilmastoyhteistyössä (ILSA-hankkeen esimerkki).
- Resurssia myös kuntalaisiin päin suuntautuvaan yhteistyöhön, etenkin tiedotusmateriaalia viestintään. Kuntalaisten aktivointi ja tiedotus.
- Virikkeellisiä ideoita muilta kunnilta, esim. biokaasu- ja aurinkoenergiaratkaisut, joukkoliikenne, älykäs liikenne maakunnan tasolla.
- Tiedon jako ilmastotavoitteita edistävästä toimenpiteistä, kun haasteeksi koetaan tiedon ristiriitaisuus. Tieteeseen pohjautuvat perustelut valittaville ratkaisuille.
- Asiantuntijapalvelut, KETS-tietoisuus.
- Rahoitusmahdollisuudet.
- Valtion tuet esim. öljylämmityksestä luopumisesta kuntalaisille.

Jatkokyselyn avoimet kysymykset

Ensimmäisenä avoimina kysymyksinä jatkokyselyssä kysyttiin *Minkälaiset hankkeen tukitoimet olet kokenut vaikuttavina?*

Kooste vastauksista:

- Rahoitus- ja asiantuntijatuki
- Kaikki hankkeen toimet ovat omalta osaltaan olleet vaikuttavia kunnan vihreän siirtymän ohjelmavoitteissa.
- Esimerkkikuntayhteistyö antoi paljon mahdollisuuksia hyödyntää hanketta.
- Kaikkien kuntaan kohdistuvien hankkeiden ponnistelut ilmastoasioissa muodostavat kunnassa ilmastotoimien kokonaisuuden. Tämä hanke on tuonut tuohon palettiin oman hyvän osansa.
- Yhteistyö kuntien välillä. Tiedonvälitys Satakuntaliitosta kuntiin.
- Hankehakujen ja avustusten haun tukitoimet.

- Tiedon jakaminen, Canemure-hankkeen kautta saadut HINKU-seuranta (indikaattoritiedot, esim. sähköautolatauspaikat).
- Rahoitustieto. Tietoisuus asioista, tiedon seuraaminen ja selvittäminen.
- Asiantuntija- ja verkostoitumistuki on ollut myönteisesti kuntaan vaikuttavia tukitoimia.
- Ilmastoasioista tiedottaminen ja niiden esiin tuominen, rahoitushausta ja tulevista velvoitteista tiedon välitys.
- Tiedot rahoituksesta ja lainsäädännön etenemisestä
- Hankkeiden mahdollistama verkostoituminen, esim. seminaarit.
- Informaation saaminen ja tapaamiset.

Kooste kuntien vastauksista toiseen kysymykseen *Mitä konkreettisia ilmastotoimia kunnassa on lähdetty edistämään hankkeen seurauksena?*

- Ruokahävikkipilotti
- Kiertotalouden kohtaamiskeskus-hanke
- Uusiutuvaan energiaan liittyvät asiat (aurinkovoima, luopuminen öljylämmityksestä)
- Ilmastokasvatuksellista näkökulmaa ja lasten osallistamista
- Strategiatyö
- Konkreettiset toimet perustuvat kuntastrategiaan.
- Rahoituksen haun selvittäminen kaavoitukseen, tiedon välitys ja tulkinta.
- Asetta alemmas -kampanjan hyödyntäminen
- Edistetty ympäristöministeriön avustushakua vihreän siirtymän investointihankkeisiin.
- Lisätty tiedotusta kunnan toimenpiteistä. Hankkeen viestintää on jaettu eteenpäin.
- Toteutettu yhteistyössä seututilaisuus.
- Kunnan ilmastotyöryhmän toimintaan uusia ideoita toiminnan kehittämiseksi.
- Valmisteltu EAKR-hanketta, johon saatu tästä hankkeesta tukea
- Ilmastotoimet tunnistetaan osaksi kunnan toimintaa

Kooste vastauksista toiseen kysymykseen *Minkälaista tukea toivoisit saavasi kunnan ilmastotyön edistämiseksi jatkossa?*

- Vakituinen neuvoja maakuntaliitossa avustus- ja tuki- ja hankehakemuksiin. Henkilö tavoitettavissa henkilökohtaisesti neuvontaan.
- Yleisinfoa, ajantasaisen lainsäädännön seuranta ja rahoitushakujen aikataulujen seuranta.

- Kaikkien maakunnassa tapahtuvien ilmastohankkeiden ja -toimenpiteiden keskitetty koordinointi, toisi hankkeille myös lisää vaikuttavuutta. Maakunnan ilmastoasioita koordinoiva "kattohanke", jossa mukanaolosta kunta saisi tukea, mutta myös jakaisi tukea ja osaamista muille kunnille.
- Hankkeiden kautta tehtävä työ alueen veto- ja pitovoiman eteen, maineen muutos saastuttavasta teollisuudesta uudistuvaan teollisuuteen. Yhteistyötä Satakunnan eteen uusien investointien saamiseksi.
- Myös suoraan yrityksiin kohdistuvat hankkeet ovat kunnille hyödyllisiä. Hankkeiden kautta voidaan hyödyntää tutkimusorganisaatioiden korkean osaamisen työvoimaa, josta on hyötyä investoinneista kilpailtaessa.
- Tiedonvaihto, rahoitusmahdollisuudet esim. yhteistyöryhmän kautta.
- Tukea ilmastosuunnitelman valmisteluun ja hankintaan.
- Hankehakujen ja avustusten haun tukitoimet.
- Tietoa päästölaskentaluvuista, lukujen tulkinta ja pohdinta yhdessä.
- Maanläheinen kannustava viestintä yrityksille. Lisäksi yritysten "patistelu" hiihijalanjälkimittarikäytäntöihin on tarpeen tulevaisuudessa.
- Tietopohja investoinneille (esim. kaasuauto, logistiikan lähtöpiste). Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi, vaikutus hankinnoille.
- Rahoitustieto, esimerkki energiatuki. Merkittävän tiedon haarukointi tietotulvan joukosta.
- Kunnan ilmastotyöhön olisi tarpeellista saada tukea, ohjeita ja neuvoja niihin kuntiin, jotka ovat jo tehneet pitkään ja aktiivisesti ilmastotoimenpiteitä.
- Mittarit ja tiedolla johtamisen työkalut olisivat tarpeen kuntien ilmastotyössä ja tässä vertaistuki ja vertaisoppiminen käytännön lähestymistapoja aiheeseen.
- Apua uusien hankkeiden aikaansaamiseen. Yhteistyön käynnistäminen kuntien välille. Kuntien välisen verkostoitumisen edistäminen.
- Vertaistukea ja ideoita Satakunnasta ja laajemmaltakin
- Benchmarkkaus-tieto

Seurantakyselyn yhteenveto

Alkukartoituskysely toteutettiin ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti ja siihen vastasi Satakunnasta 13 kuntaa 16 kunnasta. Kyselyn vastausprosentti oli 81 %. Kyselyä pidettiin avoimena hankkeen alkuvaihetta pidemmälle syyskuun 2022 loppuun, koska kaikkia kuntia ei tavoitettu vastaamaan pyydytyssä määräajassa. Kyselyn rakennetta pidettiin myös hyvänä kuntien kanssa käydyille keskusteluille kuntien ilmastotyöhön sisällytettävistä asioista.

Alkukartoituskyselyn vastausten perusteella ilmastotyö on aktivoitumassa Satakunnan kunnissa lähitulevaisuudessa (nykytilaa koskevien vastausten keskiarvo 1,9. Lähitulevaisuutta koskevien vastausten keskiarvo 2,7). Nykytilaa kysyttäessä korkein vastauskeskiarvo saatiin väittämään *kunta on hakenut ulkopuolista avustusta ilmastotyölle* (2,3). Korkein vastauskeskiarvo lähitulevaisuuden suunnitelmista saatiin väittämään *kun-*

nan omassa toimissa tehdään vähähiilisyteen tähtääviä laitehankintoja ja -investointeja (3,1). Kunnissa aiottiin myös lähitulevaisuudessa edistää ilmastoasioita strategisesti (2,9).

Vastausten perusteella voidaan todeta Satakunnan kunnilla olevan yhdessä laajat ilmastotyön yhteistyöverkostot. Kuntien välisiä yhteistyöverkostoja on syntynyt aikaisempien ilmastohankkeiden pohjalta. Yritystoimijoissa korostuvat energiayhtiöt.

Jatkokysely toteutettiin myös ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti ja siihen saatiin vastaus 11 Satakuntalaisesta kunnasta. Vastausprosentti oli siten 69 %. Vastausaika oli hankkeen päättymisen vuoksi alkukartoituskyselyä lyhyempi.

Jatkokysely varmisti näkemystä ilmastotyön aktivoitumisesta Satakunnassa. Keskiarvo hankkeen alkamisen jälkeen toteutetuista ilmastotoimista oli sama 2,7, joka saatiin vastausten keskiarvoksi alkukartoituskyselyssä lähitulevaisuudessa suunnitelluista toimista. Jatkokyselyssä lähitulevaisuuteen suunniteltujen toimien keskiarvo nousi tasolle 3,1.

Jatkokyselyssä korostui tarve tuelle rahoitus- ja avustusmahdollisuuksien seurantaan ja hakuihin. Vastauksissa esitettiin toive pysyvästä yhteyshenkilöstä, joka olisi kuntien tavoitettavissa henkilökohtaisesti. Olenaisen ilmastotiedon ja muuttuvan ohjauksen seuranta ja viestiminen kuntiin koettiin hyödylliseksi. Myös ilmastoteemaisille hankkeille toivottiin koordinaatiota. Yhteistyötä kuntien välillä arvoitiin jatkossa tehtävän kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitteen ehtojen täyttämiseksi. Tämän yhteistyön mahdollistumiseksi toivottiin tukea.

Satakunnassa on myös kuntia, jotka jo nykyisellään tekevät aktiivista ilmastotyötä ja ovat mukana verkostoissa, mm. HINKU-verkostossa. Näiden kuntien toivoma tuki ilmastotyölle poikkeaa ilmastotyötään aloittavien kuntien toivomasta tuesta. Tapaamisten yhteydessä kävi ilmi, että ilmastotyötä aloittelevat kunnat eivät aina yhdistäneet toimiansa ilmastotyöhön, jos niillä ensisijaisesti tavoiteltiin taloudellisia (esim. energiatehokkuustoimet) tai sosiaalisia vaikutuksia (esim. hävikkiruoan jako vähävaraisille, haja-asutusalueen palvelulinja). Kysely toimi hyvänä tarkastuslistana siitä, mitä teemoja kunnan ilmastotyö voi sisältää, ja kannusti kuntia asettamaan lisäystavoitteita ilmastotoimien määrään tai laajuuteen lähitulevaisuudessa.

Osa alkukartoituskyselyn vastauksista saatiin kuntatapaamisten yhteydessä. Tätä pidettiin hyvänä toimintamallina ja vastaavaa menettelyä hyödynnettiin jatkokyselyn vastausten keräämiseen. Tapaamisten yhteydessä voitiin käydä keskustelua mitä väittämällä tarkoitetaan ja saada laajemmin tietoa toimista, joita kunnissa oli toteutettu tai suunniteltu toteutettavan liittyen eri väittämiin.

Satakuntaliiton ilmastohankkeen ja muiden, esimerkiksi Canemure - Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia -hankkeiden tukitoimia kuntiin pidettiin hyvänä ja niiden katsottiin aktivoivan kuntien toimintaa. Kuntien huomiota ilmastotyöhön lisäsi myös keväällä 2023 voimaan tullut ilmastolain muutos, joka edellyttää kaikilta kunnilta ilmastosuunnitelman laadintaa seuraavasta valtuustokaudesta lähtien.